

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

સ્પેશ્યલ સિવિલ એપ્લીકેશન નં. ૧૧૮૭૫/૨૦૧૧

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ અભિલાષા કુમારી

=====

૧	શું સ્થાનિક સમાવારપત્રોના રિપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવે છે?	હા
૨.	રિપોર્ટર્સને મોકલવું કે નહિ?	હા
૩.	શું ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવાં ઇચ્છે છે?	ના
૪.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન કે તેનાં હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમ સબળ કોઈ મહત્વપૂર્ણ કાયદાકીય પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	ના

=====

પિનેશભાઈ અમૃતલ પટેલ... અરજદાર (ઓ)

વિરુદ્ધ

શિક્ષણ અધિકારી & ર... સામાવાળા (ઓ)

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર તરફે શ્રી મિતેશ એલ. રંગરસ, એડવોકેટ

સામાવાળા નં. ૧ તરફે શ્રી એચ. એસ. મુનશા, એડવોકેટ

સામાવાળા નં. ૨ – ૩ તરફે શ્રી નીરજ આશર, સહાયક સરકારી વકીલ

કોરમ: માનનીય શ્રીમતી ન્યાયમૂર્તિ અભિલાષા કુમારી

તારીખ:૦૮/૦૮/૨૦૧૬

સી. એ. વી. જજમેન્ટ

૧. ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હાલની અરજી દાખલ કરીને, અરજદારે તાલુકા પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિના વહીવટી અધિકારી, જેઓ હાલમાં પ્રથમ સામાવાળા છે, તેમના દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ વાદગ્રસ્ત હુકમ તારીખ ૧૧/૦૨/૨૦૧૧, અને ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ હુકમ તારીખ ૨૨/૦૬/૨૦૧૧, કે જેના દ્વારા પ્રથમ સામાવાળાના હુકમને બહાલી આપવામાં આવી હતી અને જેના દ્વારા અરજદારને નોકરીમાંથી દૂર કરવામાં આવ્યા હતા, તેને પડકાર્યો છે.

૨. અરજદાર, જેઓ તે સંબંધિત સમયે માધ્યમિક શાળા પ્રમાણપત્ર

(“એસએસસી”) પરીક્ષા પાસ કરવાની શૈક્ષણિક લાયકાત ધરાવતા હતા, તેમની નિમણૂક નગરપાલિકા શાળા બોર્ડ, આણંદ દ્વારા તારીખ ૧૨/૧૧/૧૯૯૦ ના રોજ અપ્રશિક્ષિત શિક્ષક તરીકે કરવામાં આવી હતી. પીટીસી કોર્સ પાસ કર્યા પછી, વર્ષ ૧૯૯૫ માં અરજદારની નિમણૂક પ્રશિક્ષિત શિક્ષક તરીકે કરવામાં આવી હતી. જ્યારે નોકરીમાંથી દૂર કરવાનો હુકમ પસાર કરવા તરફ દોરી જતી ઘટના બની ત્યારે અરજદાર નગરપાલિકા શાળા નં. ૭ માં નિમણૂક પામેલા હતા. બન્યું એવું કે તારીખ ૨૦/૦૧/૨૦૧૧ ના રોજ, નગરપાલિકા શાળા નં. ૭ માં ધોરણ VII માં અભ્યાસ કરતી એક વિદ્યાર્થીનીએ (જેને હવે પછી વિદ્યાર્થીની તરીકે ઉલ્લેખિત છે) સદર શાળાના હેડ માસ્ટરને એક લેખિત ફરિયાદ રજૂ કરી, જેમાં એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે અરજદાર, જેઓ તેમના શિક્ષક હતા, તેમને એકલા ખાલી વર્ગખંડમાં લઈ ગયા હતા અને તેમની છેડતી કરી હતી. તેમણે વિદ્યાર્થીનીને આ ઘટના કોઈને ન જણાવવા માટે વધુ ધમકી પણ આપી હતી. વિદ્યાર્થીનીની માતાએ પણ તેમની પુત્રી સાથે બનેલી ઘટના અંગે તે જ દિવસે શાળાના હેડ માસ્ટરને એક ફરિયાદ સંબોધી હતી. અરજદારને તારીખ ૨૦/૦૧/૨૦૧૧ ની એક કારણ દર્શાવો નોટિસ બજાવવામાં આવી હતી, જેમણે એક લેખિત નિવેદનમાં તેમનો વાંક સ્વીકાર્યો હતો અને માફી માગી હતી, જ્યારે એવી ખાતરી આપી હતી કે તેઓ ભવિષ્યમાં આ પ્રકારનું વર્તન કરશે નહીં. સામાવાળા નં. ૧ એ તારીખ ૨૧/૦૧/૨૦૧૧ ના કવરિંગ લેટર સાથે સમગ્ર રેકૉર્ડ પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામક, જેઓ હાલમાં ત્રીજા

સામાવાળા છે, તેમને તાત્કાલિક મોકલી આપ્યો. સામાવાળા નં. ૩ એ તેમના તારીખ ૦૪/૦૨/૨૦૧૧ ના પત્રથી જણાવ્યું કે આ ઘટના ગંભીર હોવાથી, અરજદારની સેવાઓનો અંત લાવવા માટે યોગ્ય કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી શકે છે. અરજદારને તારીખ ૦૮/૦૨/૨૦૧૧ ની બીજી વિગતવાર કારણ દર્શાવો નોટિસ બજાવવામાં આવી હતી, જેમાં તેમને નોકરીમાંથી શા માટે દૂર ન કરવા જોઈએ તેનો ખુલાસો કરવા માટે જણાવવામાં આવ્યું હતું. અરજદારને પોતાનો ખુલાસો રજૂ કરવા માટે તારીખ ૧૧/૦૨/૨૦૧૧ ના રોજ રૂબરૂ ઉપસ્થિત રહેવા જણાવવામાં આવ્યું હતું. અરજદાર રૂબરૂ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા કે કેમ તે રેકૉર્ડ પરથી સ્પષ્ટ થતું નથી. જોકે, એ એક બિનવિવાદાસ્પદ સ્થિતિ છે કે તેમણે તેમના બચાવમાં કોઈ ખુલાસો રજૂ કર્યો ન હતો. તેથી, પ્રથમ સામાવાળાએ અરજદારની સેવાઓ સમાપ્ત કરતો વાદગ્રસ્ત હુકમ તારીખ ૧૧/૦૨/૨૦૧૧ પસાર કર્યો. અરજદારે ધ બોમ્બે પ્રાઈમરી એજ્યુકેશન એક્ટ, ૧૯૪૭ ની કલમ ૨૪(૨) ની જોગવાઈઓ હેઠળ રચાયેલી ટ્રિબ્યુનલ, જેમાં શાળા બોર્ડના ચેરમેન અને જિલ્લાના કેળવણી નિરીક્ષકનો સમાવેશ થાય છે, સમક્ષ સદર હુકમ સામે અપીલ દાખલ કરેલ. ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ, અરજદારે સોગંદનામું ફાઈલ કરીને એવું વલણ અપનાવ્યું કે, આ ઘટના ક્યારેય બની ન હોવા છતાં, દબાણ હેઠળ તેમનો વાંક સ્વીકારતું નિવેદન આપવા માટે તેમને મજબૂર કરવામાં આવ્યા હતા. તેમણે વધુમાં એવો આક્ષેપ કર્યો હતો કે સદર વિદ્યાર્થીની, જે માનસિક રીતે મંદબુદ્ધિની હતી, તે પાછલા વર્ષે નાપાસ થઈ હતી.

આ બાબતે મનમાં ક્ષેષ રાખીને, સદર વિદ્યાર્થીની અને તેના માતાપિતાએ અરજદાર પર ખોટો આક્ષેપ કર્યો હતો. રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી ધ્યાને લીધા પછી, ટ્રિબ્યુનલે વાદગ્રસ્ત હુકમ તારીખ ૨૨/૦૬/૨૦૧૧ દ્વારા અપીલ ફગાવી દીધી, અને સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ નોકરીમાંથી દૂર કરવાના હુકમને બહાલી આપી. ઉપરોક્ત બે હુકમોથી નારાજ થઈને, અરજદાર આ અદાલત સમક્ષ ઉપસ્થિત થયા છે.

૩. અરજદાર તરફે વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી મિતેશ એલ. રંગરસે સબમિટ કર્યું છે કે ધ ગુજરાત પંચાયત સર્વિસ (ડિશિપ્લિન એન્ડ અપીલ) રૂલ્સ, ૧૯૯૭ (“ધ પંચાયત રૂલ્સ”) ના નિયમ ૬ અને ૮ દ્વારા પરિકલ્પિત કર્યા મુજબ અરજદાર સામે કોઈ ખાતાકીય તપાસ કરવામાં આવી ન હતી. તેમના જણાવ્યા મુજબ, ધ બોમ્બે પ્રાઈમરી એજ્યુકેશન રૂલ્સ, ૧૯૪૯ ના નિયમ ૬૩(૨)(બી) ના પરંતુક મુજબ પણ, ધ ગુજરાત સિવિલ સર્વિસીસ (ડિશિપ્લિન એન્ડ અપીલ) રૂલ્સ, ૧૯૭૧ માં પરિકલ્પિત કાર્યપદ્ધતિ મુજબ તપાસ કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી નોકરીમાંથી દૂર કરવાનો કોઈ હુકમ પસાર કરી શકાય નહીં. હાલના કેસમાં, વાદગ્રસ્ત હુકમ પસાર કરતા પહેલાં કોઈ આરોપનામું બજાવવામાં આવ્યું ન હતું અને ખાતાકીય તપાસની જરૂરી કાર્યપદ્ધતિનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું. અરજદારના વિદ્વાન એડવોકેટની રજૂઆતો મુજબ, આ રીતે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનો ભંગ થયો છે.

જ. એવું વધુમાં સબમિટ કરવામાં આવે છે કે અરજદારને બચાવપક્ષના સાક્ષીઓ રજૂ કરવાની તક આપવામાં આવી ન હતી અને આખરી હુકમ પસાર કરતા પહેલાં તેમનું કોઈ વધારાનું નિવેદન નોંધી લેવામાં આવ્યું ન હતું.

પ. એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે સંબંધિત સત્તાધિકારીએ કાયદાની મર્યાદામાં રહીને સત્તાનો ઉપયોગ કરવો જરૂરી છે, જે વાદગ્રસ્ત હુકમ પસાર કરતી વખતે પ્રથમ સામાવાળા દ્વારા કરવામાં આવ્યો નથી. અરજદારના વિદ્વાન એડવોકેટના જણાવ્યા મુજબ, સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા પસાર કરાયેલ હુકમ એ કારણો વગરનો હુકમ છે.

ડ. એવું સબમિટ કરવામાં આવે છે કે અરજદારને પોતાનો બચાવ કરવાની યોગ્ય તક આપવામાં આવી ન હોવાથી અને જરૂરી કાર્યપદ્ધતિનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હોવાથી, વાદગ્રસ્ત હુકમો રદ કરવાને પાત્ર છે કારણ કે તે અરજદારને રોજગાર વિહોણા બનાવીને તેમના જીવવાના અધિકારનું ગંભીરપણે ઉલ્લંઘન કરે છે.

૭. પોતાની રજૂઆતોના સમર્થનમાં, અરજદારના વિદ્વાન એડવોકેટે કેટલાક ચુકાદાઓ પર આધાર રાખેલ છે જેની ચર્ચા હવે પછી યોગ્ય તબક્કે કરવામાં આવશે.

૮. બીજા અને ત્રીજા સામાવાળા તરફે ઉપસ્થિત રહેલા વિદ્વાન સહાયક સરકારી વકીલ શ્રી નીરજ આશરે સબમિટ કર્યું છે કે હાલના કેસમાં સદર પંચાયત રૂલ્સની જોગવાઈઓ લાગુ પડતી નથી. જોકે, ધ બોમ્બે પ્રાઈમરી એજ્યુકેશન રૂલ્સ, ૧૯૪૯ ની જોગવાઈઓ લાગુ પડશે. એવું સબમિટ કરવામાં આવે છે કે પ્રથમ કારણ દર્શાવો નોટિસ તારીખ ૨૦/૦૧/૨૦૧૧ ના રોજ તે જ દિવસે બજાવવામાં આવી હતી જે દિવસે ફરિયાદ મળી હતી. અરજદારને તે જ દિવસે ઉપસ્થિત રહેવા અને ખુલાસો કરવા માટે જણાવવામાં આવ્યું હતું. તેઓ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા અને લેખિતમાં તેમનો વાંક સ્વીકાર્યો હતો. અરજદારે માફી પણ માગી હતી અને જણાવ્યું હતું કે તેઓ ભવિષ્યમાં ફરીથી આ પ્રકારના વર્તનમાં સામેલ થશે નહીં. ત્યારબાદ, સામાવાળા નં. ૧ એ તારીખ ૨૧/૦૧/૨૦૧૧ ના પત્ર દ્વારા સામાવાળા નં. ૩ નો સંપર્ક કર્યો, જેમાં અરજદારને મોકુફી હેઠળ રાખવાની મંજૂરી માગી હતી. સામાવાળા નં. ૩ એ તારીખ ૦૪/૦૨/૨૦૧૧ ના પત્ર દ્વારા જવાબ આપ્યો કે, અરજદારને મોકુફી હેઠળ રાખવાને બદલે, તેમને નોકરીમાંથી દૂર કરવા માટેની યોગ્ય કાર્યવાહી તેમની સામે શરૂ કરવામાં આવે. એવું સબમિટ કરવામાં આવે છે કે તારીખ ૦૯/૦૨/૨૦૧૧ ના રોજ, અરજદારને બીજી કારણ દર્શાવો નોટિસ બજાવવામાં આવી હતી જેમાં તેમને નોકરીમાંથી શા માટે દૂર ન કરવા જોઈએ તે અંગેનું કારણ દર્શાવવા માટે તારીખ ૧૧/૦૨/૨૦૧૧ ના રોજ રૂબરૂ ઉપસ્થિત રહેવા માટે

જણાવવામાં આવ્યું હતું. અરજદારે કોઈ બચાવ કર્યો ન હતો અને તેમણે વાંકના પોતાના અગાઉના સ્વીકારમાં કોઈ ફેરફાર પણ કર્યો ન હતો. આ સંજોગોમાં, વાદગ્રસ્ત હુકમ યોગ્ય રીતે પસાર કરવામાં આવ્યો છે કારણ કે અરજદારે સીધેસીધો પોતાનો વાંક સ્વીકારી લીધા પછી તપાસ કરવાની કોઈ જરૂરિયાત ન હતી.

૯. વિદ્વાન સહાયક સરકારી વકીલ દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે અરજદારને સાંભળવાની પૂરતી તક આપવામાં આવી હતી. તેથી, એવું કહી શકાય નહીં કે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનો ભંગ થયો છે. અરજદારે લેખિતમાં પોતાનો વાંક સ્વીકાર્યો છે અને બીજી કારણ દર્શાવો નોટિસ બજાવ્યા પછી આ સ્વીકારમાં ફેરફાર કર્યો ન હતો. માત્ર અપીલ દાખલ કરતી વખતે જ અરજદારે એવું જણાવીને પોતાનું વલણ બદલ્યું હતું કે તેમને તેમનો વાંક સ્વીકારવા માટે દબાણ કરવામાં આવ્યું હતું. જો એવી સ્થિતિ હોત, તો અરજદાર જ્યારે બીજી કારણ દર્શાવો નોટિસના અનુસંધાનમાં બોલાવવામાં આવ્યા ત્યારે તેમ કહી શક્યા હોત. જોકે, તેમણે તે સમયે તેમ કર્યું ન હતું. તેથી, ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અરજદાર દ્વારા લેવાયેલું વલણ એ પાછળથી ઊભો કરાયેલો વિચાર છે.

૧૦. એવું સબમિટ કરવામાં આવે છે કે અરજદાર દ્વારા વાંકના સ્વીકાર પછી, કોઈ આગળની કાર્યપદ્ધતિ હાથ ધરવાની જરૂર ન હતી. અરજદારને કોઈ પૂર્વગ્રહ

થયો નથી, કારણ કે હુકમ તેમના પોતાના સ્વીકાર પછી પસાર કરવામાં આવ્યો છે. એકવાર અરજદારે વાંક સ્વીકારી લીધો હોય, પછી પૂર્ણ-કક્ષાની તપાસ ન થોજીને કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ભંગ અંગેનો કોઈ આક્ષેપ થઈ શકે નહીં.

૧૧. વિદ્વાન સહાયક સરકારી વકીલે વધુમાં દલીલ કરી છે કે પોતાનો વાંક સ્વીકારતી વખતે, અરજદારે કોઈ વ્યક્તિની ઉલટતપાસ માટે અરજ કરી ન હતી. ન તો તેમણે બીજી કારણ દર્શાવો નોટિસના અનુસંધાનમાં કોઈ બચાવ કર્યો હતો, જેના દ્વારા તેમને તેમની સેવાઓ સમાપ્ત કરવાની સૂચિત દરખાસ્ત અંગે નોટિસ આપવામાં આવી હતી. ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ પણ, પોતાનું વલણ બદલતી વખતે, અરજદારે તેનાથી વિપરીત કોઈ પુરાવા રજૂ કર્યા નથી અથવા તેમની તરફેણમાં કોઈ સાક્ષીઓની તપાસ કરવા માગે છે તેવી માંગણી કરી નથી. તદુપરાંત, ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલા પૂર્વગ્રહના આક્ષેપો સંપૂર્ણપણે અસમર્થિત છે. એવું સબમિટ કરવામાં આવે છે કે, સંજોગો અનુસાર, વાદગ્રસ્ત હુકમોમાં કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી.

૧૨. વિદ્વાન સહાયક સરકારી વકીલે પોતાની રજૂઆતોના સમર્થનમાં કેટલાક ચુકાદાઓ પર આધાર રાખેલ છે, જેની ચર્ચા પાછળથી કરવામાં આવશે.

૧૩. સામાવાળા નં. ૧ તરફે વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી એચ. એસ. મુનશાએ સદર

સામાવાળા દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમનું સમર્થન કર્યું છે અને વિદ્વાન સહાયક સરકારી વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોને અપનાવી છે.

૧૪. પ્રત્યુત્તરમાં, અરજદારના વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી મિતેશ એલ. રંગરસે અગાઉ કરવામાં આવેલી રજૂઆતોનો પુનરોચ્ચાર કર્યો છે અને વિદ્વાન સહાયક સરકારી વકીલ દ્વારા ટાંકવામાં આવેલા ચુકાદાઓને અલગ તારવવાનો પ્રયાસ કર્યો છે.

૧૫. આ અદાલતે સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને વિગતવાર સાંભળ્યા છે, રજૂ કરેલી રજૂઆતો ધ્યાને લીધી છે અને વાદગ્રસ્ત હુકમો તથા રેકૉર્ડ પરના અન્ય દસ્તાવેજોની પરામર્શ કરી છે.

૧૬. અરજદારના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા જે ચુકાદાઓ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તેની હવે ચકાસણી કરવામાં આવી શકે છે.

૧૭. જસુભાઈ રૂપાભાઈ ચૌહાણ વિ. ગુજરાત રાજ્ય – સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૩૮૮૦/૨૦૦૮ જેનો નિર્ણય ૧૮/૧૧/૨૦૧૧ [૨૦૦૧ (૦) જીએલએચઈએલ-એચસી ૨૨૬૧૦૦] ના રોજ થયો હતો, તે કેસનો ચુકાદો ધ ગુજરાત પંચાયત સર્વિસ (ડિશિપ્લિન એન્ડ અપીલ) રૂલ્સ, ૧૯૯૭ હેઠળ આપવામાં આવ્યો છે. આ અદાલતે યુ.પી. વેરહાઉસિંગ કોર્પોરેશન વિ. વિજય

નારાયણ – એ.આઈ.આર. ૧૯૮૦ એસ.સી. ૮૪૦ ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાનો સંદર્ભ આપ્યો છે, જેમાં નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું:

“કેસના સંજોગોમાં કુદરતી ન્યાયના નિયમો અનુસાર, સામાવાળાને તેમનો વાંક નકારવાની, પોતાનો બચાવ કરવાની અને પોતાની નિર્દોષતા સાબિત કરવાની વાજબી તક આપવી જરૂરી હતી જેનો અર્થ એ થાય છે અને તેમાં અપીલકર્તા-કોર્પોરેશન દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા સાક્ષીઓની ઉલટતપાસ કરવાની તક અને આક્ષેપના બચાવમાં પુરાવા રજૂ કરવાની તકની સાથે સૂચિત શિક્ષા માટેની કારણ દર્શાવો નોટિસનો પણ સમાવેશ થાય છે.”

ઉપરોક્ત નિર્ણયના પ્રકાશમાં, આ અદાલતે ઠરાવ્યું કે સામાવાળાએ એક એવી કાર્યપદ્ધતિ અપનાવી હતી જે ખાતાકીય તપાસ યોજ્યા વિના ડિસમિસલનો હુકમ પસાર કરતા પહેલાં માત્ર એક નામમાત્રની વિધિ સમાન હતી અને સીધેસીધી કારણ દર્શાવો નોટિસ આપીને તથા ખાતાકીય તપાસ યોજ્યા વિના ગેરવર્તણૂક સાબિત થયેલી ગણાવી હતી, જે તેમાંના અરજદારને સાંભળવાની વાજબી તકના ઈનકાર સમાન છે. હાલના કેસમાં, પ્રથમ કારણ દર્શાવો નોટિસ બજાવ્યા પછી અરજદારે પોતાનો વાંક સ્વીકાર્યા બાદ, તેમની સેવાઓ સમાપ્ત કરવા માટેની

બીજી કારણ દર્શાવો નોટિસ બજાવ્યા પછી પણ તેઓ આ વલણથી વિચલિત થયા નથી. હાલના કેસના તથ્યો અને સંજોગોમાં તથા અરજદાર દ્વારા વાંકના સ્વીકારને ધ્યાનમાં લેતાં, ઉપરોક્ત ચુકાદો હાલના કેસના તથ્યોને લાગુ પડશે નહીં.

૧૮. અરજદાર દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલ અન્ય ચુકાદો ભગવતીબેન સંતકુમાર બચાણી વિ. ડાયરેક્ટર ઓફ એજ્યુકેશન, અમદાવાદ અને અન્ય – ૧૯૮૯(૧) જીએલએચ (યુજે) ૮ ના કેસમાં છે. આ ચુકાદો ધ બોમ્બે પ્રાઈમરી એજ્યુકેશન રૂલ્સ, ૧૯૪૯ ના નિયમ ૬૩ ના ઉપ-નિયમ ૨ ના પરંતુકનો સંદર્ભ આપે છે, જે જોગવાઈ કરે છે કે બોમ્બે સિવિલ સર્વિસીસ કંડક્ટ, ડિશિપ્લિન એન્ડ અપીલ રૂલ્સ દ્વારા ઠરાવ્યા મુજબ સંબંધિત કર્મચારીના વર્તન અંગે તપાસ કરવામાં આવી ન હોય ત્યાં સુધી ઘટાડો, નોકરીમાંથી દૂર કરવા, નિવૃત્ત કરવા કે ડિસમિસ કરવાનો કોઈ હુકમ પસાર કરવામાં આવશે નહીં. આ કેસ પણ એ આધાર પર અલગ પડે છે કે આ એવો કેસ ન હતો જ્યાં તેમાંના અરજદારે પોતાનો વાંક સ્વીકાર્યો હોય, જેમ કે હાલના કેસમાં છે.

૧૯. અરજદારના વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલ પૃથ્વીરાજભાઈ પ્રહલાદભાઈ ચૌધરી વિ. ડિસ્ટ્રિક્ટ પ્રાઈમરી એજ્યુકેશન ઓફિસર

અને અન્ય – ૨૦૦૭(૩) જીએલએચ ૩૨૦ નો કેસ પણ ધ ગુજરાત પંચાયત સર્વિસ (ડિશિપ્લિન એન્ડ અપીલ) રૂલ્સ, ૧૯૯૭ ના નિયમ ૮ માં પરિકલ્પિત કાર્યપદ્ધતિ અંગેનો કેસ છે. અદાલત એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચી કે સદર નિયમો હેઠળ પરિકલ્પિત કર્યા મુજબ યોગ્ય કાર્યપદ્ધતિનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હોવાથી, ડિસમિસલનો હુકમ રદ કરવાને પાત્ર હતો. હાલની બાબતમાં એવો કેસ નથી. અહીં અગાઉ જણાવ્યા મુજબ, અરજદારે પ્રથમ તબક્કે જ પોતાનો વાંક સ્વીકાર્યો છે.

૨૦. કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના કથિત ભંગ અંગે, અરજદારના વિદ્વાન વકીલે મીંગલાસ ટી સ્ટેટ વિ. ઇટ્સ વર્કમેન, જે એ.આઇ.આર. ૧૯૬૩ એસ.સી. ૧૭૧૯ પર રિપોર્ટ થયેલ છે, તેના પર આધાર રાખ્યો છે, જેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે આ એક પ્રાથમિક સિદ્ધાંત છે કે જે વ્યક્તિએ આક્ષેપનો જવાબ આપવાનો હોય તેણે માત્ર આક્ષેપ જ નહીં પરંતુ જે પુરાવા દ્વારા આક્ષેપને સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે તે પણ જાણવું જોઈએ. આ ચુકાદો હાલના કેસમાં પ્રસ્તુત રહેશે નહીં કારણ કે અરજદાર તેમની સામેના આક્ષેપથી ખૂબ સારી રીતે વાકેફ હતા અને તેમણે પોતાનો વાંક સ્વીકાર્યો છે.

૨૧. તેવી જ રીતે, યુ.પી. વેરહાઉસિંગ કોર્પોરેશન વિ. વિજય નારાયણ – એ.આઇ.આર. ૧૯૮૦ એસ.સી. ૮૪૦ ના કેસમાં ચુકાદા પર કુદરતી ન્યાયના

સિદ્ધાંતોના ભંગ અંગે આધાર રાખવામાં આવ્યો છે. આ ચુકાદો પણ હાલના કેસમાં લાગુ પડશે નહીં કારણ કે અરજદારને આરોપોને નકારવાની પૂરતી તક આપવામાં આવી છે. તેમણે, તેનાથી વિપરીત, લેખિતમાં પોતાનો વાંક સ્વીકાર્યો છે અને માફી પણ માગી છે.

૨૨. સ્ટેટ ઓફ ઓરિસ્સા વિ. ડૉ. (મિસ) બીણાપાણી દેઈ – એ.આઈ.આર. ૧૯૬૭ એસ.સી. ૧૨૬૯ માં સુપ્રીમ કોર્ટના એક ચુકાદા પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે જેમાં સુપ્રીમ કોર્ટે જણાવ્યું છે કે જે પક્ષકારને પૂર્વગ્રહ થવાની સંભાવના હોય તે સાંભળવા માટે હકદાર છે. અદાલત એ સમજવામાં અસમર્થ છે કે આ ચુકાદો હાલના કેસમાં કેવી રીતે લાગુ પડશે કારણ કે અરજદારને સુનાવણી માટે બે વાર બોલાવવામાં આવ્યા હતા અને તેમણે પોતાનો વાંક સ્વીકાર્યો છે.

૨૩. કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું પાલન કરવાની જરૂરિયાત અંગે મેનકા ગાંધી વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા – એ.આઈ.આર. ૧૯૮૭ એસ.સી. ૫૯૭ ના કેસમાં પણ ચુકાદા પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે. અરજદારને સાંભળવાની પૂરતી તક આપવામાં આવી હોવાથી, આ ચુકાદો પણ લાગુ પડશે નહીં.

૨૪. મેસર્સ ટ્રાવનકોર રાયોન લિમિટેડ વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા – એ.આઈ.આર. ૧૯૭૧ એસ.સી. ૮૬૨ ના કેસમાં ચુકાદા પર પણ આધાર

રાખવામાં આવ્યો છે. અરજદારના વિદ્વાન વકીલ આ ચુકાદાની પ્રસ્તુતતા અંગે અદાલત સમક્ષ રજૂઆત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે.

૨૫. અરજદારના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા એમ.પી. વક્ફ બોર્ડ વિ. સુભાન શાહ (મૃત્યુ પામેલ) તેમના કાયદેસરના વારસો મારફતે – (૨૦૦૬)૧૦ એસ.સી.સી. ૬૯૬ ના કેસમાં ચુકાદા પર ખૂબ ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે, જેમાં સુપ્રીમ કોર્ટે ઠરાવ્યું છે કે જ્યાં કાયદો તેના હેઠળ તેમના સંબંધિત કાર્યો કરવા માટે વિવિધ સત્તાધિકારીઓની રચના કરે છે અને તે દરેક સત્તાધિકારીએ કાયદાની મર્યાદામાં રહીને કાર્યો કરવા જ જોઈએ. સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા કાયદાનું આ નિર્દેશન અવિવાદિત છે. જોકે, અરજદારના વિદ્વાન વકીલ અદાલત સમક્ષ એ દર્શાવવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે કે કયા સત્તાધિકારીએ તેમની સત્તાઓ અથવા કાર્યોનો સાચી રીતે ઉપયોગ કર્યો નથી. એવું જણાય છે કે અરજદારના વિદ્વાન વકીલે વાદગ્રસ્ત હુકમો પસાર કરતા પહેલાં સદર પંચાયત રૂલ્સના નિયમ ૮ અને ધ બોમ્બે પ્રાઈમરી એજ્યુકેશન રૂલ્સ, ૧૯૪૯ ના નિયમ ૬૩ માં પરિકલ્પિત કાર્યપદ્ધતિનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હોવાની પોતાની રજૂઆતના સમર્થનમાં આ ચુકાદાનો સંદર્ભ આપ્યો છે. એ વાતનો પુનરોચ્ચાર કરવામાં આવે છે કે અરજદારે સત્તાધિકારીઓ સમક્ષ સ્પષ્ટપણે પોતાનો વાંક સ્વીકાર્યો હતો, તેથી, સત્ય બહાર લાવવા માટે તપાસ યોજવા સારું સદર સત્તાધિકારીઓ માટે કોઈ કાર્યવાહી કરવાનો પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થતો ન હતો. સત્ય અરજદાર દ્વારા અગાઉથી

જ સ્વીકારી લેવામાં આવ્યું હતું, જોકે કોઈ સમર્થનકારી સામગ્રી વિના ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ તેમાંથી ફરી જવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો.

૨૬. અરજદારના વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલ અન્ય ચુકાદો સીરીલ લસરાદો (મૃત્યુ પામેલ) તેમના કાયદેસરના વારસો મારફતે વિ. જૂલીયાના મારીયા લસરાદો – (૨૦૦૪)૭ એસ.સી.સી. ૪૩૧ ના કેસમાં છે, જે અદાલત દ્વારા કારણો દર્શાવવાની જરૂરિયાત અંગેનો છે. જો ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરાયેલ વાદગ્રસ્ત હુકમ તારીખ ૨૨/૦૬/૨૦૧૧ ની પરામર્શ કરવામાં આવે, તો તે સ્પષ્ટ થાય છે કે તેમાં પહોંચેલા નિષ્કર્ષ, એટલે કે અરજદારની સેવાઓ સમાપ્ત કરવાના સમર્થનમાં પૂરતા કારણો સમાવિષ્ટ છે. ટ્રિબ્યુનલે, રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીની પરામર્શ કરીને, એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચી છે કે અરજદાર સામેના આક્ષેપો સાબિત થાય છે. તેણે સદર વિદ્યાર્થીનીની લેખિત ફરિયાદને ધ્યાનમાં લીધી છે અને એવું પણ અવલોકન કર્યું છે કે અરજદારે સદર વિદ્યાર્થીનીને એક જ વર્ગમાં રાખવાના બદલરાદાથી નાપાસ કરી હતી. તેથી, રજૂઆત કર્યા મુજબ, તે કારણો વગરનો હુકમ નથી.

૨૭. બીજી તરફ, વિદ્વાન સહાયક સરકારી વકીલ શ્રી નીરજ આશરે એમ.સી. સોલંકી વિ. ડિસ્ટ્રિક્ટ હેલ્થ ઓફિસર – ૧૯૯૯(૨) જીસીડી ૧૨૬૮ ના કેસમાં આ અદાલતની ડિવિઝન બેંચના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે, જેમાં નીચે મુજબ

ઠરાવવામાં આવ્યું છે:

“૬. હાલના કેસમાં, જ્યારે કારણ દર્શાવો નોટિસ આપવામાં આવી હતી, ત્યારે અપીલકર્તાએ તારીખ ૦૮/૦૬/૧૯૯૪ ના રોજ તેમની સામે ઇશ્યુ કરાયેલા આરોપનામાનો કોઈ જવાબ રજૂ કર્યો ન હતો. તપાસ શરૂ થઈ અને તપાસ અધિકારી સમક્ષ, તેઓ ઉપસ્થિત રહ્યા અને તેમણે પોતાનો વાંક સ્વીકાર્યો. વાંકના સદર સ્વીકારને ધ્યાનમાં રાખીને, આગળની કાર્યવાહી હાથ ધરવાની જરૂર હતી. વિદ્વાન જજ યોગ્ય રીતે એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા છે કે શિસ્ત વિષયક સત્તાધિકારી દ્વારા તપાસ અધિકારીના અહેવાલની નકલ પૂરી પાડવામાં નિષ્ફળ જવાના કારણે અપીલકર્તાને કોઈ પૂર્વગ્રહ થયો નથી.”

૨૮. વિદ્વાન સહાયક સરકારી વકીલ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલ બીજો ચુકાદો સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા વિ. ટી.એમ. સોલંકી, એસબીઆઈના ભૂતપૂર્વ કર્મચારી – ૨૦૦૭(૩) જીસીડી ૨૧૦૫ ના કેસમાં છે, જેમાં આ અદાલતે આ મુજબ જણાવ્યું છે:

“૧૪. જો કોઈ વ્યક્તિ, ગેરવર્તણૂક કર્યા પછી વાંક સ્વીકારે છે, તો તે આક્ષેપને પડકારતો નથી, વ્યક્તિ તેની પાસે ઉપલબ્ધ બચાવ પર કેસ લડી શકે છે અથવા જો તેને લાગે છે કે તે સંપૂર્ણપણે બચાવવિહોણો છે, કેસ સ્પષ્ટ અને ખુલ્લો છે, તો તે ગેરવર્તણૂક સ્વીકારી શકે છે. ગેરવર્તણૂકની કબૂલાત અને વાંકનો સ્વીકાર અપરાધીને થોડી રાહત આપી શકે છે પરંતુ શિક્ષાના પ્રશ્ન પર અનુમાન કરવા માટે અદાલતને વાજબી કાયદેસર અને માન્ય આધાર પૂરો પાડશે નહીં. જ્યારે અદાલત શિક્ષાના પ્રશ્ન પર હસ્તક્ષેપ કરવાનું સૂચન કરે છે, ત્યારે તેણે આક્ષેપોનું સ્વરૂપ અને ગંભીરતા ધ્યાનમાં લેવી પડશે; શું આક્ષેપો, જો સાબિત થાય તો, વધુ સખત શિક્ષા તરફ દોરી શકે છે, શું ગેરવર્તણૂક ગુનાહિત માનસનું પરિણામ હતું, શું ગેરવર્તણૂક ઈશ્ટાપૂર્વકની હતી કે ભૂલ હતી, શું આવું કૃત્ય કરવામાં સદર અપરાધીને લાભ થવાનો હતો અને શું ફરિયાદી અથવા માલિકે અનાવશ્યકપણે સહન કરવાનું હતું. વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ હવામાં થઈ શકે નહીં. જ્યારે અદાલત ઓછી શિક્ષા આપવા માંગે છે, ત્યારે તે કારણો આપવા માટે બંધાયેલી છે, કારણો અદાલત સમક્ષની બાબતને સુસંગત હોવા જોઈએ, તે વ્યાજબી હોવા જોઈએ, તે તાર્કિક હોવા જોઈએ અને તે એક વિવેકી માણસના મનનું પરિણામ હોવા જોઈએ. કોઈ એવું કહી શકે નહીં કે તેની પાસે હસ્તક્ષેપ કરવાની સત્તા હોવાથી, તે દરેક વખતે હસ્તક્ષેપ કરશે. એવા કેસમાં જ્યાં

અપરાધીએ અદાલતમાં પણ વાંક સ્વીકાર્યો હોય, સામાન્ય રીતે, અદાલત માટે શિક્ષાના પ્રશ્ન પર હસ્તક્ષેપ કરવાનું કોઈ કારણ રહેશે નહીં, જોકે, જો અદાલત તેની પાસે ઉપલબ્ધ વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરવાનું સૂચન કરે છે અને તેની પર સ્થાપિત સત્તાઓનો પણ ઉપયોગ કરવા માંગે છે, તો અદાલતે કારણો આપવાના રહેશે જે તમામ સંબંધિતોને ગળે ઉતરે તેવા હોવા જોઈએ. કોઈ એવું કહી શકે નહીં કે કોઈએ વાંક સ્વીકાર્યો હતો અને દયા માટે અરજ કરી હતી, તેથી, હાથ પરનો કેસ દયા દર્શાવવા માટે યોગ્ય કેસ બનશે. જો હસ્તક્ષેપ સંપૂર્ણપણે અતાર્કિક, બિનવ્યાજબી હોય, અદાલત પર સ્થાપિત સત્તાઓ અનુસાર ન હોય, અથવા કાયદાકીય જોગવાઈઓ અથવા તથ્યો પ્રત્યેના ખોટા અભિગમનું પરિણામ હોય, તો આવી વિવેકબુદ્ધિના ઉપયોગની અપીલ ફોરમ સમક્ષ હંમેશા નિંદા થઈ શકે છે.”

૨૯. વિદ્વાન સહાયક સરકારી વકીલે હરિયાણા ફાઈનાન્સિયલ કોર્પોરેશન અને અન્ય વિ. કૈલાશ ચંદ્ર અહુજા – (૨૦૦૮)૯ એસ.સી.સી. ૩૧ અને સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય વિ. વિદ્યુત કુમાર મિત્રા અને અન્ય – (૨૦૧૧)૨ એસ.સી.સી. ૩૧૬ ના કેસોમાં ચુકાદાઓ પર એવા આધારે વધુમાં આધાર રાખ્યો છે કે, જોકે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનો ભંગ થયો છે તે વાત સ્વીકાર્ય નથી, તેમ છતાં, અરજદારે એ સાબિત કર્યું નથી કે તેમને કોઈ પૂર્વગ્રહ થયો છે.

૩૦. અરજદારના વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી મિતેશ એલ. રંગરસ દ્વારા ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલ પડકારનો મુખ્ય આધાર એ છે કે, આ બાબતમાં કોઈ ખાતાકીય તપાસ યોજવામાં આવી નથી. અરજદારના વિદ્વાન એડવોકેટના જણાવ્યા મુજબ, સદર પંચાયત રૂલ્સના નિયમ ૬ અને ૮ લાગુ પડશે. તેમણે સબમિટ કર્યું છે કે તેના નિયમ ૮ માં મોટી શિક્ષાઓ ફટકારવા માટેની કાર્યપદ્ધતિ પરિકલ્પિત છે જે નિર્ધારિત કર્યા મુજબ વિધિવત તપાસ યોજાયા પછી જ પસાર કરી શકાય છે. વિદ્વાન સહાયક સરકારી વકીલ શ્રી નીરજ આશર અને સામાવાળા નં. ૧ ના વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી એચ. એસ. મુનશાના જણાવ્યા મુજબ, સદર પંચાયત રૂલ્સના નિયમ ૬ અને ૮ લાગુ પડતા નથી કારણ કે અરજદાર શાળા બોર્ડ હેઠળની નગરપાલિકા શાળામાં શિક્ષક છે અને આ બાબત ધ બોમ્બે પ્રાઈમરી એજ્યુકેશન રૂલ્સ, ૧૯૪૯ ના નિયમ ૬૩ દ્વારા શાસિત થશે. નિયમ ૬૩(૨) (બી) નો પરંતુક આ મુજબ વંચાય છે:

“૬૩. ડિસ્ટ્રિક્ટ સ્કૂલ બોર્ડ અથવા અધિકૃત નગરપાલિકાના સ્ટાફના સંબંધમાં સત્તાઓ અને ફરજો.

(૧)

(૨) વહીવટી નિયંત્રણ – વહીવટી અધિકારીને સત્તા રહેશે.

(અ)

(બી) આ અંગે નિયામક દ્વારા વખતોવખત આપવામા આવે તેવી સામાન્ય સૂચનાઓને આધીન રહીને, આવા સ્ટાફના કોઈ પણ સભ્યને બહાલ કરવાની, બઢતી આપવાની, બદલી કરવાની, ઠપકો આપવાની, દંડ કરવાની, પગારવધારા અટકાવવાની, નીચા હોદ્દા પર લાવવાની, મોકુફી હેઠળ રાખવાની, નોકરીમાંથી દૂર કરવાની, અથવા ડિસમિસ કરવાની અથવા તેને નોકરીમાંથી નિવૃત્ત થવાની જરૂરિયાત ઊભી કરવાની.

પરંતુ શરત એ છે કે બોમ્બે સિવિલ સર્વિસીસ કંડક્ટ ડિશિપ્લિન એન્ડ અપીલ રૂલ્સમાં ઠરાવેલી કાર્યપદ્ધતિ અનુસાર વહીવટી અધિકારી દ્વારા અથવા આ અંગે તેમના દ્વારા અધિકૃત વ્યક્તિ દ્વારા આવા સભ્યના વર્તન અંગે તપાસ કરવામાં આવી ન હોય ત્યાં સુધી હોદ્દો ઘટાડવાનો, નોકરીમાંથી દૂર કરવાનો, નિવૃત્ત

કરવાનો કે ડિસમિસ કરવાનો કોઈ હુકમ પસાર કરવામાં આવશે નહીં.”

આ પરંતુક મુજબ પણ, ધ ગુજરાત સિવિલ સર્વિસીસ (ડિશિપ્લિન એન્ડ અપીલ) રૂલ્સ, ૧૯૭૧ માં પરિકલ્પિત કાર્યપદ્ધતિ અનુસાર વહીવટી અધિકારી દ્વારા અથવા આ અંગે તેમના દ્વારા અધિકૃત વ્યક્તિ દ્વારા આવા સભ્યના વર્તન અંગે તપાસ કરવામાં આવી ન હોય ત્યાં સુધી હોદ્દો ઘટાડવાનો, નોકરીમાંથી દૂર કરવાનો, નિવૃત્ત કરવાનો કે ડિસમિસ કરવાનો કોઈ હુકમ પસાર કરી શકાય નહીં. ધ ગુજરાત સિવિલ સર્વિસીસ (ડિશિપ્લિન એન્ડ અપીલ) રૂલ્સ, ૧૯૭૧ નો નિયમ ૯ મોટી શિક્ષા ફટકારવા માટેની કાર્યપદ્ધતિ નક્કી કરે છે. નિયમ ૯(૧) મુજબ, નિયમ ૬ ની બાબતો (જ) થી (૮) માં દર્શાવેલ શિક્ષાઓ ફટકારતો કોઈ પણ હુકમ તપાસ યોજ્યા સિવાય પસાર કરવામાં આવશે નહીં. નિયમ ૯(૨) જણાવે છે કે જ્યારે પણ શિસ્ત વિષયક સત્તાધિકારીનો એવો અભિપ્રાય હોય કે સરકારી કર્મચારી સામે ગેરવર્તણૂક અથવા ગેરવર્તન અથવા કોઈ પણ શિક્ષાપાત્ર કૃત્ય અથવા લોપના કોઈ પણ આરોપની સત્યતા અંગે તપાસ કરવા માટેના આધારો છે, ત્યારે તે પબ્લિક સર્વન્ટ (ઇન્કવાયરી) એક્ટ, ૧૮૫૦ ની જોગવાઈઓ મુજબ તેની સત્યતા અંગે પોતે તપાસ કરી શકે છે. તપાસ યોજવાની જરૂરિયાત ત્યારે મહત્વ પ્રાપ્ત કરે છે જ્યારે કોઈ કર્મચારી સામેના કોઈ પણ આરોપની સત્યતા અંગે તપાસ કરવાના આધારો હોય. હાલના કેસમાં, અરજદારે પોતે જ પ્રથમ તબક્કે પોતાનો વાંક સ્વીકાર્યો હતો અને તેમની સેવાઓ

શા માટે સમાપ્ત ન કરવી તે અંગે બીજી કારણ દર્શાવો નોટિસ બજાવ્યા પછી પણ, અરજદારે વાંકના સ્વીકાર અને પોતાના વર્તન માટેની માફી અંગેના પોતાના વલણમાં કોઈ ફેરફાર કર્યો ન હતો, જ્યારે એવું વચન આપ્યું હતું કે તેઓ આવા વર્તનનું પુનરાવર્તન કરશે નહીં. જ્યારે બાબતની સત્યતા અરજદાર દ્વારા પોતે જ સ્વીકારી લેવામાં આવી હોય, ત્યારે પૂર્ણ-કક્ષાની તપાસ યોજવાની આગળની કોઈ જરૂરિયાત રહેતી નથી. જ્યારે અરજદારને નોકરીમાંથી દૂર કરવાની સૂચિત દરખાસ્ત અંગે નોટિસ આપવામાં આવી હતી, ત્યારે પણ તેમણે સંબંધિત સત્તાધિકારી સમક્ષ પોતાનું વલણ અથવા પોતાના વાંકનો સ્વીકાર બદલ્યો ન હતો. જ્યારે અરજદારે વાંક સ્વીકારી લીધો હોય, ત્યારે એવું કહી શકાય નહીં કે યોગ્ય તપાસ ન યોજીને કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનો ભંગ કરવામાં આવ્યો છે.

૩૧. અરજદાર સામે મૂકવામાં આવેલા છેડતીના આક્ષેપો ગંભીર સ્વરૂપના છે, ખાસ કરીને, આ આક્ષેપો એક વિદ્યાર્થીની દ્વારા તેના શિક્ષક સામે મૂકવામાં આવ્યા છે તે બાબતને ધ્યાનમાં લેતાં. બાબતને વધુ ગંભીર બનાવે છે તે હકીકત એ છે કે સદર વિદ્યાર્થીની માનસિક રીતે મંદબુદ્ધિની છે, જેવું કે અરજદારે પોતે ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષની અપીલની મેમોરેન્ડમમાં જણાવ્યું છે. સદર વિદ્યાર્થીનીએ તારીખ ૨૦/૦૧/૨૦૧૧ ની એક લેખિત ફરિયાદ, તેના પોતાના હસ્તાક્ષરમાં આપી છે, જેમાં બનેલી અપ્રિય ઘટનાનું વિગતવાર વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે.

એવો આક્ષેપ છે કે અરજદાર તેને એકલીને ખાલી વર્ગખંડમાં લઈ ગયા, તેનો હાથ પકડ્યો, તેના ટોપના બટન ખોલ્યા અને તેની છેડતી કરી. સદર વિદ્યાર્થીનીની માતાએ પણ આ ઘટના અંગે તે જ દિવસે ફરિયાદ આપી છે. ઘટનાની ગંભીરતાને ધ્યાનમાં રાખીને, સામાવાળા નં. ૧ એ ઘટનાના દિવસે જ અરજદારને પ્રથમ કારણ દર્શાવો નોટિસ બજાવી હતી, જેમાં તેમને તે જ દિવસે ઉપસ્થિત રહેવા અને ખુલાસો રજૂ કરવા જણાવ્યું હતું. અરજદાર સામાવાળા નં. ૧ સમક્ષ ઉપસ્થિત રહ્યા અને સ્પષ્ટપણે પોતાનો વાંક સ્વીકાર્યો. તેમ કરતી વખતે, અરજદારે માફી પણ માગી અને આવું વર્તન ન દોહરાવવાની ખાતરી આપી. એવું જણાય છે કે પ્રથમ સામાવાળાએ તારીખ ૨૧/૦૧/૨૦૧૧ ના રોજ ત્રીજા સામાવાળાને પત્ર લખીને અરજદારને મોકુફી હેઠળ રાખવાની મંજૂરી માગી હતી. તારીખ ૦૪/૦૨/૨૦૧૧ ના પત્ર દ્વારા, ત્રીજા સામાવાળાએ પ્રથમ સામાવાળાને, બાબતની ગંભીરતાને ધ્યાનમાં રાખીને, અરજદારને મોકુફી હેઠળ રાખવાને બદલે તેમની સેવાઓમાંથી દૂર કરવા માટે યોગ્ય કાર્યવાહી શરૂ કરવા જણાવ્યું હતું. પરિણામે, આ અંગે તારીખ ૦૮/૦૨/૨૦૧૧ ની બીજી કારણ દર્શાવો નોટિસ અરજદારને બજાવવામાં આવી હતી, જેમાં તેમને નોકરીમાંથી શા માટે દૂર ન કરવા જોઈએ તે અંગેનું કારણ દર્શાવવા માટે જણાવવામાં આવ્યું હતું. અરજદારને ૧૧/૦૨/૨૦૧૧ ના રોજ ખુલાસો રજૂ કરવા માટે રૂબરૂ ઉપસ્થિત રહેવા જણાવવામાં આવ્યું હતું. અરજદારે કોઈ ખુલાસો આપ્યો ન હતો કે કોઈ બચાવ કર્યો ન હતો. ન તો તેમણે કોઈ વ્યક્તિની સાક્ષી તરીકે તપાસ કરવાની

કોઈ માંગણી કરી હતી. નોંધપાત્ર રીતે, અરજદારે તારીખ ૨૦/૦૧/૨૦૧૧ ના રોજ કરેલા પોતાના અગાઉના, લેખિત વાંકના સ્વીકારમાંથી ફરી ગયા ન હતા. પ્રથમ વખત, અરજદારે ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ એવું જણાવીને પોતાનું વલણ બદલ્યું કે તેમને ત્રણ વ્યક્તિઓ એટલે કે આચાર્ય, ચેરમેન અને વહીવટી અધિકારી દ્વારા પોતાનો વાંક સ્વીકારવા માટે દબાણ કરવામાં આવ્યું હતું. જોકે, આવા આક્ષેપો કરતી વખતે, તેના સમર્થનમાં રેકૉર્ડ પર કોઈ સામગ્રી મૂકવામાં આવી ન હતી. જો અરજદારને કોઈ પણ તરફથી કોઈ ધમકી કે દબાણ દ્વારા પોતાનો વાંક સ્વીકારવાની ફરજ પાડવામાં આવી હોત, તો ૧૧/૦૨/૨૦૧૧ ના રોજ જ્યારે તેમને તેમની સેવાઓ સમાપ્ત કરવા અંગેની બીજી કારણ દર્શાવો નોટિસના અનુસંધાનમાં ૩૭૩ ઉપસ્થિત રહેવા જણાવવામાં આવ્યું હતું, ત્યારે તેમ કહેતા તેમને કોઈએ રોક્યા ન હતા. તેનાથી વિપરીત, તે સમયે, અરજદારે પોતાનો વાંક સ્વીકારવાનું અગાઉનું વલણ જાળવી રાખ્યું હતું. તેથી આ અદાલત વિદ્વાન સહાયક સરકારી વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો સાથે સહમત થવા પ્રેરાય છે કે, અરજદારને પોતાનો વાંક સ્વીકારવા માટે દબાણ કરવામાં આવ્યું હતું તે અસરનું વલણ બદલવું એ માત્ર પાછળથી ઊભો કરાયેલો વિચાર છે.

૩૨. અરજદાર તરફે એવું સબમિટ કરવામાં આવ્યું છે કે તેમને બચાવપક્ષના સાક્ષીઓ રજૂ કરવાની તક આપવામાં આવી ન હતી અને આખરી હુકમ પસાર કરતા પહેલાં તેમનું કોઈ વધારાનું નિવેદન નોંધી લેવામાં આવ્યું ન હતું.

અરજદારને સાંભળવાની બે તકો આપવામાં આવી હતી. પ્રથમ તક તારીખ ૨૦/૦૧/૨૦૧૧ ની કારણ દર્શાવો નોટિસના અનુસંધાનમાં હતી જ્યારે અરજદારે પોતાનો વાંક સ્વીકાર્યો, માફી માગી અને ભવિષ્યમાં આવા વર્તનનું પુનરાવર્તન ન કરવાનું વચન આપ્યું. બીજી તક તારીખ ૧૧/૦૨/૨૦૧૧ ના રોજ બીજી કારણ દર્શાવો નોટિસ બજાવ્યા પછી ઊભી થઈ હતી જે તારીખે અરજદારે કોઈ બચાવ કર્યો ન હતો કે કોઈ રજૂઆતો કરી ન હતી. કોઈ પણ સમયે અરજદારે તેમની તરફેણમાં કોઈ સાક્ષીઓ રજૂ કર્યા નથી કે કોઈ વ્યક્તિની ઉલટતપાસ કરવાની તક માટે અરજ કરી નથી. સદર વિદ્યાર્થીની અને તેની માતા બંનેએ ઘટના અંગે લેખિત ફરિયાદો આપી છે પરંતુ અરજદારે તેમની ઉલટતપાસ કરવાની કોઈ માંગણી કરી ન હતી. તેમણે તેમના નિવેદનોને પણ નકાર્યા ન હતા. એ નોંધવું સુસંગત છે કે તારીખ ૨૧/૦૧/૨૦૧૧ ના રોજ, અન્ય એક મહિલા શિક્ષકે હેડમાસ્ટરને પત્ર લખીને જણાવ્યું હતું કે ઘટનાના લગભગ એક મહિના પહેલાં, સદર વિદ્યાર્થીનીના માતાપિતા તેમની પાસે આવ્યા હતા અને રજૂઆત કરી હતી કે અરજદારે સદર વિદ્યાર્થીનીની છેડતી કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો. માતાપિતાએ સદર શિક્ષકને જાણ કરી હતી કારણ કે તેઓ હેડમાસ્ટરને જાણ કરવામાં શરમ અનુભવતા હતા. જોકે, શિક્ષક તે સંબંધિત સમયે હેડમાસ્ટરને જાણ કરવાનું ભૂલી ગયા હતા. અન્ય એક શિક્ષકે પણ લેખિતમાં નિવેદન આપ્યું છે કે ઘટનાના થોડા સમય પહેલાં, સદર વિદ્યાર્થીની લાંબા સમય સુધી ગેરહાજર રહી હતી. તપાસ કરતા, એવું માલૂમ પડ્યું હતું કે તેની

ગેરહાજરીનું કારણ એ હતું કે અરજદાર દ્વારા તેની જાતીય સતામણી કરવામાં આવી રહી હતી. સદર શિક્ષકે વધુમાં જણાવ્યું છે કે સદર વિદ્યાર્થીની સાથેની તેમની વાતચીત પરથી એ વાત સામે આવી છે કે અરજદાર અન્ય વિદ્યાર્થીનીઓ સાથે પણ આવી પ્રવૃત્તિઓમાં સામેલ હતા. અરજદાર તેમની સામેના નિવેદનોથી ખૂબ સારી રીતે વાકેફ હતા પરંતુ તેમણે, કોઈ પણ પ્રસંગે, શિક્ષકો, સદર વિદ્યાર્થીની કે તેની માતાની ઉલટતપાસ માટે અરજ કરી ન હતી પરંતુ સ્વેચ્છાએ પોતાનો વાંક સ્વીકાર્યો હતો. તેથી, આ તથ્યાત્મક દ્રશ્યમાં, એવું કહી શકાય નહીં કે અરજદારને પૂરતી તક આપવામાં આવી નથી.

૩૩. સદર વિદ્યાર્થીની પાછલા વર્ષે નાપાસ થઈ હોવાના કારણે મનમાં દ્વેષ રાખતી હોવાના આધારે અરજદાર દ્વારા સદર વિદ્યાર્થીની અને તેની માતા સામે કરવામાં આવેલા પૂર્વગ્રહના આક્ષેપો પણ સંપૂર્ણપણે અસમર્થિત છે. ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ, અરજદારે એવું જણાવીને પોતાનું વલણ બદલવાનો પ્રયાસ કર્યો કે આ ઘટના મૂળથી બની જ ન હતી. આવા વલણ પર વિશ્વાસ કરી શકાય નહીં કારણ કે માત્ર સદર વિદ્યાર્થીની અને તેની માતા જ નહીં, પરંતુ અન્ય બે શિક્ષકોએ પણ સદર વિદ્યાર્થીની અને શાળામાં અભ્યાસ કરતી અન્ય છોકરીઓ સાથે અરજદારના વર્તન અંગે નિવેદનો આપ્યા છે. આ પ્રકારના વલણના સમર્થનમાં કોઈ સામગ્રી મૂક્યા વિના કેવળ પાયાવિહોણું નિવેદન કરીને અરજદાર દ્વારા ઘટનાને નકારી શકાય નહીં.

૩૪. અગાઉ અવલોકન કર્યા મુજબ, જોકે અરજદારે ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ એવું જણાવીને પોતાનું વલણ બદલવાનો પ્રયાસ કર્યો છે કે તેમને તેમનો વાંક સ્વીકારવા માટે દબાણ કરવામાં આવ્યું હતું, તેમ છતાં આ આક્ષેપને સમર્થન આપવા માટે તેમના દ્વારા રેકૉર્ડ પર કોઈ સામગ્રી મૂકવામાં આવી નથી. સદર વિદ્યાર્થીની અને તેના માતાપિતા સામેના પૂર્વગ્રહના આક્ષેપો પણ અસમર્થિત રહ્યા છે. કોઈ પણ સમયે, ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ પણ, અરજદારે સદર વિદ્યાર્થીની, તેના માતાપિતા અથવા તેમની સામે નિવેદનો આપનારા શિક્ષકો સહિત કોઈ પણ વ્યક્તિની તપાસ કરવા માટે પરવાનગી માગી નથી. ન તો તેમણે એવી માંગણી કરી છે કે તેમને કોઈ સાક્ષીઓ રજૂ કરવા માટે પરવાનગી આપવામાં આવે. માત્ર ઘટના ક્યારેય બની જ ન હોવાનું જણાવીને, અરજદાર પોતાનો વાંક સ્વીકારતા અને માન્ય કરતા પોતાના લેખિત નિવેદનમાંથી છટકી શકે નહીં.

૩૫. વાંકના સ્વીકારના સંદર્ભમાં, રમેશચંદ્ર એસ. વ્યાસ વિ. સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત અને અન્ય – ૧૯૯૮(૧) જીએલએચ ૮૦૨ ના કેસમાં આ અદાલતની ડિવિઝન બેંચનો ચુકાદો સુસંગત છે. તે પણ ધ બોમ્બે પ્રાઇમરી એજ્યુકેશન રૂલ્સ, ૧૯૪૯ હેઠળનો કેસ હતો, જેમાં, અપરાધી શિક્ષકે પોતાની ગેરવર્તણૂક સ્વીકારી હતી. ડિવિઝન બેંચ દ્વારા નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું:—

જે કેસમાં અપરાધી શિક્ષકે વાંક સ્વીકાર્યો હોય, તેમાં આગળ કોઈ વિગતવાર તપાસ ધ્યાને લેવામાં આવી ન હતી. તેમ છતાં, સમિતિએ શિક્ષકને પૂર્ણપણે સાંભળ્યા. સંબંધિત દસ્તાવેજોની પરામર્શ પણ કરવામાં આવી. આ આધારે, સમિતિ દ્વારા વાંકનો નિષ્કર્ષ કાઢવામાં આવ્યો હતો. કોઈ પણ સંજોગોમાં એવું કહી શકાય નહીં કે સમિતિએ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ભંગમાં કાર્ય કર્યું હતું. જ્યારે શિક્ષક દ્વારા ગેરવર્તણૂક સ્વીકારવામાં આવી હતી, ત્યારે તેને સ્થાપિત કરવા માટે આગળના મૌખિક પુરાવા મેળવવાની કોઈ જરૂર ન હતી. આમ, આ કેસના તથ્યો અને સંજોગો પર, અમે એવા નિષ્કર્ષ પર આવીએ છીએ કે સંચાલન મંડળ દ્વારા નીમવામાં આવેલી તપાસ સમિતિ દ્વારા કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના પાલનમાં તપાસ યોજવામાં આવી હતી. તે તપાસમાં, અપરાધી શિક્ષક દ્વારા કરવામાં આવેલા સ્વીકારના આધારે અને રેકૉર્ડના આધારે, સમિતિએ વાંકનો નિષ્કર્ષ નોંધ્યો. સમિતિ દ્વારા પહોંચેલા તે નિષ્કર્ષને, કોઈ પણ સંજોગોમાં, પુરાવાવિહોણા કે વિપરીત તરીકે ઓળખાવી શકાય નહીં. જ્યારે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના પાલનમાં તપાસ ચલાવવામાં આવે છે, અને તપાસમાં રજૂ કરવામાં આવેલા પુરાવાના આધારે નિષ્કર્ષ પર પહોંચવામાં આવે છે, ત્યારે આ અદાલતે ગેરવર્તણૂકના સંજોગોમાં જવાનું નથી અને ગેરવર્તણૂક સાબિત થાય છે કે કેમ તે જોવા માટે અપીલ અદાલત તરીકે તેની ચકાસણી કરવાની નથી. ઉપરોક્ત

સંજોગોમાં, શિક્ષાનું પ્રમાણ સંચાલન મંડળના ક્ષેત્રાધિકારમાં છે. શિક્ષા ફટકારવી એ શિસ્ત વિષયક સત્તાધિકારીનો અધિકાર છે અને આ અદાલતે તેમાં હસ્તક્ષેપ કરવાનો હોતો નથી... (પેરા ૬)

૩૬. આ ચુકાદો હાલના કેસને સીધેસીધો લાગુ પડે છે. રમેશચંદ્ર એસ. વ્યાસ વિ. સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત અને અન્ય (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં આ અદાલતની ડિવિઝન બેંચના ચુકાદા મુજબ તેમના વાંકના સ્વીકાર પછી, આગળની કોઈ કાર્યપદ્ધતિ હાથ ધરવાની જરૂર ન હતી.

૩૭. અરજદાર આ અદાલતના હસ્તક્ષેપને વ્યાજબી ઠેરવતા કોઈ ખાતરીપૂર્વકના કાયદાકીય કે માન્ય આધારો રજૂ કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે.

૩૮. ઉપરોક્ત ચર્ચાના પ્રકાશમાં અને ઉપર જણાવેલા કારણોસર સદર અરજી, ગુણદોષ વગરની હોવાથી, ફગાવી દેવાને પાત્ર છે. તે મુજબ તે ફગાવી દેવામાં આવે છે. રૂલ ૨૬ કરવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ રહેશે નહીં.

(ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી અભિલાષા કુમારી)

સુનીલ

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.